

Virkemidler i alkoholloven

Foredrag på temamøte om alkoholpolitikk,
Ringerike 6. februar 2020

Fylkesmannen i Oslo og Viken

06.02.2020

Fylkesmannen - alkoholspørsmål

- Hvem vi er: Siri Kjeldaas og Sandra Alnes fra Fylkesmannen i Oslo og Viken.
- Fylkesmannen er klageinstans for kommunale enkeltvedtak, jf. alkoholloven § 1-16. Kompetansen fremgår av annet ledd:
  - «Fylkesmannen kan prøve om vedtaket er innholdsmessig lovlig, er truffet av rette organ og om det er blitt til på lovlig måte.»
- Også ansvarlig for å veilede våre kommuner

Det mest sentrale regelverket:

- Alkoholoven av 2. juni 1989 nr. 27
  - Alkoholforskriften av 8. juni 2005 nr. 538
  - Serveringsloven av 13. juni 1997 nr. 55
-
- Vi skal først og fremst snakke om alkoholoven og alkoholforskriften i dag.

Alkoholovens formål

Formålsparagrafens ordlyd:

§ 1-1

«Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.»

Alkoholovens formål, forts.

- Begrense samfunnsmessige og individuelle skader ved alkoholbruk.
- Begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer, blant annet ved å hindre skjenking av mindreårige og åpenbart påvirkede.
- Staten regulerer befolkningens alkoholinntak blant annet ved å gi rammer for omsetning gjennom avgifter, gebyr, bevillingsordningen, Vinmonopolet, salgs- og skjenketider, aldersgrenser og kontrollordninger.

Alkoholovens formål, forts.

- Et viktig virkemiddel er kommunens forvaltning av salgs- og skjenkebestemmelsene - kommunen er gitt stort spillerom til å utforme en lokaltilpasset alkoholpolitikk.
- Alkohollovgevingen - et resultat av kryssende hensyn:
  - Skal være tillatt å selge alkohol <-> samfunnsmessige skadevirkninger gjør at lovgiver ønsker å regulere og begrense bruken.
  - Lovgivers ønske om å begrense bruk <-> næringspolitiske interesser i kommunen.

Alkoholpolitisk handlingsplan

- Kommunen skal utforme en alkoholpolitisk handlingsplan, ifølge alkoholloven § 1-7d
- Så lenge kommunen holder seg innenfor rammene av alkoholloven, har kommunen stor frihet til å utforme sin egen alkoholpolitikk
- Fra rundskriv IS-5/2008 side 88: «Den enkelte kommune har stor frihet til å fastlegge sin egen bevillingspolitikk. Dette innebærer at det kan være store forskjeller i bevillingspraksis mellom kommuner – uten at det er i strid med alkoholloven.»

Alkoholpolitisk handlingsplan, forts.

- Eksempel på virkemidler som kan nedfelles i planen:
  - tak på antall salgs- og skjenkesteder (alkoholoven § 1-7a annet ledd),
  - åpningstider
  - Kontrolltiltak
- Kan ikke vedta at noe skal gjelde for kommunen som kommer i strid med alkoholoven/alkoholforskriften

Virkemidler: Vurderinger når det gis bevilling

- Hovedvirkemidlet i kommunenes forvaltning av alkoholoven.
- En politisk beslutning i den kommunen der omsetningen skal finne sted. Hører inn under forvaltningens frie skjønn (alkoholoven § 1-7a).
- Bevillinger gis for inntil fire år av gangen (alkoholoven § 1-6 annet ledd).
- Kan inndras (alkoholoven § 1-8).

Utstedelse av bevilling, forts.

Forskjell på serverings- og skjenkebevilling:

- Serveringsbevilling: Serveringsloven § 3 andre ledd: Bevilling skal gis «dersom kravene i §§ 4 til 6, jf. § 7, er oppfylt, og det ikke foreligger forhold som av politimessige hensyn gjør det utilrådelig at serveringsbevilling gis.»
- Utgangspunktet for serveringsbevillingen er dermed at dersom vilkårene er oppfylt, er kommunen pålagt å gi serveringsbevilling.
- Skjenkebevilling – skjønnsmessig vurdering.

Utstedelse av bevilling, forts.

Alkoholoven § 1-7a:

«Ved vurderingen av om bevilling bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det kan også legges vekt på om bevillingssøker og personer som nevnt i § 1-7b første ledd er egnet til å ha bevilling.

Kommunen kan beslutte at det ikke skal gis mer enn et bestemt antall bevillinger til salg eller skjenking.»

Ordlyden «bør» -> skjønn.

Etter § 1-7a har kommunen et fritt skjønn til å tildele salgs- og skjenkebevillinger.

Utstedelse av bevilling, forts.

Det er lagt opp til at kommunene skal stå ganske fritt til å fastlegge en egen bevillingspolitikk. Dette er fordi saker om skjenkebevillinger er av utpreget politisk karakter.

Kommunen kan vektlegge en rekke hensyn. Opplistingen av hensyn i bestemmelsen er ikke uttømmende, jf. «blant annet» i lovteksten og *Håndbok i alkoholoven* fra Sosial- og helsedirektoratet (rundskriv IS-5-2008 s. 58).

NB: Det går en grense mot myndighetsmisbruk, usaklig forskjellsbehandling, diskriminering og andre utenforliggende hensyn.

Rt-1965-712 og Rt-1996-78.

Utstedelse av bevilling, forts. Vandel.

Uklanderlig vandel er et krav for å få bevilling som følger av lov:

1. Krav til uklanderlig vandel - alkoholloven § 1-7b (første til fjerde ledd):

«Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte- og avgifts- og regnskapslovgivningen.

Person som eier en vesentlig del av virksomheten eller av et selskap som driver virksomheten, som oppebærer en vesentlig del av dens avkastning eller som i kraft av sin stilling som leder har vesentlig innflytelse på den, vil alltid anses å ha vesentlig innflytelse på virksomheten.

Krav til vandel, forts.

I vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, kan det også tas hensyn til personens nærståendes innflytelse på virksomheten. Med nærstående menes

- 1) ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold
- 2) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje, samt søsken
- 3) ektefelle til eller person som bor sammen med person som nevnt i nummer 2 i ekteskapslignende forhold

Ved vurderingen av bevillingshavers og andre personers vandel etter første ledd kan det ikke tas hensyn til forhold som er eldre enn 10 år.»

Krav til vandel, forts.

Nærmere om vandelsvurderingen – fra *Håndbok i alkoholloven*:

Formålet med vandelskravet:

- Hindre ulike former for kriminalitet, særlig økonomisk kriminalitet.
- Skape rettferdige konkurranseforhold.

Dersom de ansvarlige ikke tilfredsstillter vandelskravet, er bevilling utelukket. Hvis de ansvarlige tilfredsstillter vandelskravet, har søkeren likevel ikke automatisk rett til bevilling. Dette beror på en skjønsmessig avgjørelse.

Bevillingsmyndighetene plikter ikke å innhente uttalelser fra skatte-, avgifts- og regnskapsmyndighetene ved behandling av enhver bevillingssøknad. Må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Krav til vandel, forts.

Fire etapper:

1. Bevillingsmyndigheten må bestemme hvilke personer som må tilfredsstillе vandelskravene.
2. Det må vurderes i hvilken grad det skal innhentes opplysninger om disse personene.
3. Det må tas stilling til om de ansvarlige har brutt relevant lovgivning.
4. Hvis ja, vurdere om den aktuelle overtredelsen gjør at personen ikke kan sies å tilfredsstillе kravet om uklanderlig vandel.

Krav til vandel, forts.

Bevillingshaver skal til enhver tid oppfylle vilkårene. Bevillingsmyndigheten kan når som helst i løpet av bevillingsperioden foreta ny vandelsvurdering.

Beviskravet for kommunen er alminnelig sannsynlighetsovervekt. Kommunen må altså kunne sannsynliggjøre de forhold den legger vekt på i vurderingen.

Krav til vandel, forts.

Krav om uklanderlig vandel i forhold til skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen.

Eksempler: At selvangivelse er innlevert, at det er sendt oppgaver over omsetning, betalt merverdiavgift, at firmaet er registrert i merverdiavgiftsmanntallet osv, at det er innbetalt arbeidsgivers forskuddstrekk, og ført regnskap og utarbeides årsoppgjør o.l.

Andre eksempel på brudd på lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål:

- Vegtrafikklovens bestemmelser om promillekjøring
- Tollovens regler om smugling av brennevin
- Brudd på politivedtektenes bestemmelser om ro og orden

Krav til vandel, forts.

Bevillingsmyndigheten har en selvstendig plikt til å vurdere alle sider av saken.

=> Kan komme til at vandelskravet ikke er oppfylt selv om det foreligger frifinnende dom i straffesak.

På den annen side: Dersom bevillingsmyndigheten avdekker brudd på den nevnte lovgivningen, innebærer ikke dette at søknaden automatisk skal avslås.

Det frie forvaltningsskjønn: Vurdere hvor stor vekt det skal legges på det faktiske regelbrudd i hvert enkelt tilfelle.

Se hen til alkohollovens formål og formålet om å bekjempe økonomisk kriminalitet.

Krav til vandel, forts.

- Skille mellom der søker subjektivt kan klandres for lovbrudd, og tilfeller hvor for eksempel manglende betaling skyldes manglende betalingsevne.
- Vurdere om betalingsvanskene er forbigående eller om de er av bagatellmessig art.
- Søkerens private økonomiske forhold:
  - Kan være aktuelt å legge vekt på når søkeren driver et enkeltpersonforetak med uklare skiller mellom virksomhetens og privatpersonens økonomi, og når personen har vist manglende betalingsvilje i sin personlige økonomi.

Krav til vandel, forts.

- Om grensene for forvaltningens skjønn:

Vurderingen av *hvorvidt* noen har uklanderlig vandel er etter Fylkesmannens praksis et såkalt rettsanvendelsesskjønn, dvs. at det kan overprøves i klagesaker.

Utøvelse av forvaltningens frie skjønn – altså om noen med uklanderlig vandel «*bør gis*» bevilling - kan imidlertid ikke overprøves i klagesaker, verken av Fylkesmannen eller av domstolene, med mindre det foreligger feil lovtolkning, feil i saksbehandling eller myndighetsmisbruk.

Eksempel: Sak

- Oppheving av vedtak på grunn av saksbehandlingsfeil i forbindelse med kontroll.

Oppsummering: Vandel

- Kan stille vilkår og sette tak på antall bevillinger.
- Kommunens frie skjønn.
- I vurderingen av hvem som skal få bevilling: Legge vekt på relevante lovovertrедelser. Legge vekt på formålet om å begrense alkoholbruken og motarbeide økonomisk kriminalitet.
- Grense mot feil lovanvendelse, saksbehandlingsfeil og myndighetsmisbrukt.

Virkemidler v/utstedelse av bevilling: Vilkår

- Kommunen kan sette vilkår når de gir bevilling.
- Hjemmel: Den alminnelige forvaltningsrettslige vilkårs læren.
  - Når forvaltningen står fritt til å nekte å innvilge et begunstigende vedtak, må forvaltningen også kunne stille vilkår for å innvilge dette vedtaket. I borgernes interesse å godta noen betingelser for å oppnå denne retten (Fra det mer til det mindre.)
  - Alminnelig antatt: Vilkårene må ha saklig sammenheng med lovens formål og de samfunnsmessige oppgaver loven skal ivareta + være forholdsmessige (hvor inngripende er de for borgeren?)
  - Vilkåret må begrunnes med lovens formål. Jo klarere vilkåret fremmer lovens formål, desto mer tyngende vilkår kan man sette.

Vilkår, forts.

- Kommunen kan sette generelle vilkår for alle bevillinger eller individuelle vilkår for det enkelte skjenkestedet. Det kan også stilles vilkår for én enkelt anledning, f.eks. en festival.
- NB: Vilkår må stilles ved utstedelse av ny bevilling. Det er begrenset mulighet til å stille vilkår for eksisterende bevillinger.
- Vilkår kan kjennes ugyldige dersom de går ut over det forvaltningen har adgang til.

Utstedelse av bevilling: Vilkår, forts.

- Eksempler på vilkår:
  - (Høyere) aldersgrense
  - Spiseplikt
  - Dørvakter
  - Kurs for ledelsen i alkoholhåndtering
  - Skjenkeområder hvor mindreårige ikke får tilgang

- NB: Ikke still vilkår som allerede følger av loven (overflødige vilkår)

Andre virkemidler

- Opplæringsverktøy, kurs («ansvarlig vertskap»).
- ***Kontroll på stedet.***
- Samarbeid med politiet.
- Veiledning og kompetanseheving til bevillingshaver. Etablere kontaktkanaler.
- Sanksjoner.

Virkemidler: Kontroll/oppfølging av bevillingshaver

Alkoholforskriften § 9-1:

«Kommunen har ansvar for kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk, kommunal bevilling til salg av alkoholholdig drikk gitt til andre enn Vinmonopolet og statlig bevilling etter alkoholloven § 5-3 første ledd, herunder for kontroll med føring av internkontroll etter kapittel 8 i forskriften her.»

Alkoholforskriften § 9-7:

«Salgs- og skjenkestedene skal kontrolleres så ofte som behovet tilsier. Hvert sted skal kontrolleres minst en gang årlig. Kommunen skal årlig utføre minst tre ganger så mange kontroller som de har salgs- og skjenkesteder.»

Virkemidler: Kontroll (oppfølging av bevillingshaver), forts.

Hvordan kontrollen skal utføres – alkoholforskriften §§ 9-5 og 9-6:

- § 9-5: «Kontrollen av salgs- og skjenkesteder kan foregå åpent eller anonymt. Etter utført kontroll skal kontrollørene alltid presentere seg for stedets ansvarshavende og muntlig redegjøre for sitt inntrykk av stedet.»
- § 9-6 første ledd: «Skriftlig rapport sendes snarest mulig – og innen en uke – til salgs- eller skjenkestedet med adgang for bevillingshaveren til å uttale seg innen to uker.»
- Samordnet kontroll – en planlagt aksjon av flere instanser, f.eks. politi, tollvesen, mattilsynet mv. Hjemmel straffeprosessloven § 193: Det kan i etterforskningsøyemed foretas ransaking av steder som etter sin art er tilgjengelige for alle uten skjellig grunn til mistanke.

Kontroll/oppfølging av bevillingshaver, forts.

- Kontrollørene skal kontrollere at bevillingshaver
  - overholder salgs- og skjenketider (alkoholoven §§ 4-4 og 3-7).
  - overholder reklameforbudet (alkoholoven § 9-2 og alkoholforskriften § 14-2).
    - Menyer, barkart, askebegre, garderobemerker og personalets bekledning skal ikke inneholde alkoholprodusenters navn og firmamerke.
  - ikke skjenker etter skjenketidens slutt (alkoholforskriften § 4-4)
  - har alkoholfrie/alkoholsvake alternativer.
  - påser at alkohol ikke tas med ut av skjenkeområdet.
  - at drinker inneholder korrekt mengde brennevin (2 eller 4 cl).

Kontroll/oppfølging av bevillingshaver, forts.

- At bevillingshaver har et velfungerende internkontrollsystem (alkoholforskriften kapittel 8). Skal inneholde oversikt over lovgivning, rutinebeskrivelser.
- At bevillingshaver ikke skjenker
- mindreårige (alkoholoven § 1-5).
- rusmiddel-påvirkede personer (alkoholoven § 8-11).
  - Hjelpelikten – Personer som er *åpenbart påvirket* av rusmidler - plikt til å sørge for at vedkommende forlater stedet. Plikt til å sørge for at personer som trenger det, får nødvendig bistand (alkoholforskriften § 4-1).
    - Dette har også en side til alkoholovens straffebestemmelse i § 10-1.

Litt om begrepet «åpenbart påvirket»

Alkoholoven § 8-11 og alkoholforskriften § 4-2.

Det kreves at påvirkningen er *kvalifisert* (fra rundskrivet I-S/2008).

Dom av Oslo byrett - begrepet «åpenbart beruset»:

- Stadiet mellom synlig beruselse og overstadig beruselse. Åpenbar for alle og kjennetegnes blant annet ved ustødig gange og balanseproblemer, sløvt blikk, ukontrollerte bevegelser, utydelig tale og oppførsel for øvrig.

Fra Helsedirektoratets oversikt over «Grader av alkoholpåvirkning»:

- Kjennetegn på åpenbar påvirkning: Uoppmerksomhet, vanskeligheter med å feste blikket, utydelig tale, problemer med å gå rett, slepphendhet, høyrøstethet og at vedkommende kan virke forstyrrende på andre gjester.
- Kjennetegn på kraftig påvirkning: Problemer med å fokusere, sløret tale, sjanglende gange, og at vedkommende kan sovne og kaste opp.

Virkemidler: Sanksjoner

- Advarsel
- ***Prikkbelastning***
- ***Inndragning***
- Politiets stengningsadgang
- Anmeldelse
- Straff

Sanksjoner, forts.: Prikktildeling

Nærmere om prikktildelingssystemet:

- I alkoholforskriften kapittel 10 er det fastsatt standardiserte reaksjoner for ulike typer overtredelser.
- Formålet med innføring av prikktildelingssystemet:
- Først og fremst effektiviseringshensyn samt hensynet til likebehandling og forutsigbarhet.
- Hensynet til at reglene skal være enkle å praktisere -> unngå mer sammensatte og skjønnsmessige vurderinger.

Prikktildelingssystemet, forts.

§ 10-3. Åtte prikker:

- salg, utlevering eller skjenking til person som er under 18 år, jf. alkoholloven § 1-5 annet ledd.
- brudd på hjelpeplikten, jf. § 4-1 annet ledd i denne forskriften.
- brudd på kravet om forsvarlig drift, jf. alkoholloven § 3-9 og § 4-7.
- hindring av kommunal kontroll, jf. alkoholloven § 1-9.

Prikktildelingssystemet, forts.

Fire prikker:

- salg og utlevering til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 3-1 i denne forskriften, skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 4-2 første ledd i denne forskriften
- brudd på salgs-, utleverings- og skjenketidsbestemmelsene, jf. alkoholloven § 3-4a, § 3-7 og § 4-4
- skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år, jf. alkoholloven § 1-5 første ledd
- brudd på alderskravet til den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5 tredje ledd.

Prikktildelingssystemet, forts.

To prikker:

- det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller bevillingshaver sørger ikke for at person som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet, jf. § 4-1 i denne forskriften
- mangler ved bevillingshavers internkontroll, jf. alkoholloven § 1-9 siste ledd, jf. kapittel 8 i denne forskriften
- manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften
- manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften

Prikktildelingssystemet, forts.

To prikker, forts:

- brudd på krav om styrer og stedfortreder, jf. alkoholloven § 1-7c
- gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd
- gjentatt diskriminering, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd.

Prikktildelingssystemet, forts.

1 prikk:

- brudd på kravet om alkoholfrie alternativer, jf. § 4-6 i denne forskriften
- brudd på regler om skjenkemengde, jf. § 4-5 i denne forskriften
- konsum av medbrakt alkoholholdig drikk, jf. § 4-4 i denne forskriften
- gjester medtar alkohol ut av lokalet, jf. § 4-4 i denne forskriften
- brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted, jf. § 3-3 i denne forskriften
- brudd på vilkår i bevillingsvedtaket, jf. alkoholloven § 3-2 og § 4-3
- brudd på reklameforbudet, jf. alkoholloven § 9-2, jf. kapittel 14 i denne forskriften
- andre overtredelser som omfattes av alkoholloven § 1-8 første ledd, jf. blant annet alkoholloven § 3-1 femte ledd, § 4-1 annet ledd, § 8-6, § 8-6a, § 8-12 og § 8-13

Prikktildelingssystemet, forts.

To unntak fra sjablongmessig utmåling:

1. Alkoholforskriften § 10-4:

Det kan tildeles færre prikker ved «helt spesielle og svært formildende omstendigheter», eller flere prikker ved «svært skjerpene omstendigheter».

«Svært skjerpene omstendigheter» er ment å fange opp de tilfellene hvor det foreligger grov uaktsomhet eller forsett, eller der det har blitt avdekket et betydelig antall likeartede overtredelser ved stedet (Prop. 58 L (2014-2015) side 37).

Dette åpner for skjønnsmessige vurderinger.

Prikktildelingssystemet, forts.

Unntak fra sjablongmessig utmåling, forts.:

- Alkoholforskriften § 10-2:

Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.

Spørsmål: Åpenbart beruset person som får kjøpe en drink og bli i lokalet etterpå for å drikke opp den – gir det fire eller seks prikker?

- Hint: Se hen til strafferetten.

Sanksjoner: Inndragning

Nærmere om inndragning:

Utgangspunkt: Skal mer til for å inndra en bevilling enn å avslå søknad (gjelder både serverings- og skjenkebevilling).

-> Mer inngripende vedtak; innrettelseshensynet, livsgrunnlag.

Rettslig grunnlag for inndragning av skjenkebevilling: alkoholloven § 1-8 første ledd:

Kommunen kan «... inndra en bevilling [...] dersom bevillingshaver ikke oppfyller sine forpliktelser etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av denne. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av annen lovgivning når bestemmelsene har sammenheng med denne lovs formål.»

Inndragning, forts.

1. Dersom vandelskravet ikke lenger er oppfylt.
2. Brudd på alkoholloven med forskrifter.
3. Brudd på annet lovverk med samme/tilsvarende formål.

Først og fremst brudd på alkohollovgivningens bestemmelser som gir grunnlag for inndragning, men også overtredelser gitt i eller i medhold av andre lover.

Brudd på skatte- og avgiftslovgivningen er særskilt fremhevet i forarbeidene som forhold som kan vektlegges ved vandelsvurderingen. Dette gjelder både manglende/for sen innrapportering og innbetaling.

Straffbare overtredelser av spesiallovgivningen vil ofte dreie seg om forseelser.

Inndragning, forts.

Andre relevante lovovertridelser (§ 1-8 annet ledd):

- Ulovlig diskriminering.
- Gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet.
- Bevillingen kan også inndras vha. enkeltvedtak hvis den ikke er benyttet det siste året, jf. alkoholloven § 1-8 fjerde ledd.

For serveringsbevilling kan straffbare overtridelser av arbeidsmiljøloven, næringsmiddelovgivningen, serveringsloven (brudd på åpningstidsbestemmelsene, manglende styrer o.l.), tollovgivningen (som f.eks smugling av sprit og kjøtt) føre til inndragning.

Inndragning, forts.

Reglene om inndragning ment å ramme alvorlige og/eller og systematiske overtredelser.

Se i lys av formålet - å ramme økonomisk kriminalitet satt i system og hindre at personer som er uskikket innehar bevilling.

Salg eller skjenking til mindreårig, skjenking til åpenbart påvirket person og brudd på skjenketidene å anse som alvorlige brudd på alkoholloven.

Sentralt: Om vedkommende er egnet til å ha bevilling.

Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på overtredelsens art, overtredelsens grovhet, om det foreligger gjentagelser, om noen tilknyttet serverings- eller skjenkestedet kan klandres for overtredelsen, og hva som er gjort for å rette opp forholdet.

Inndragning, forts.

Rundskrivet om vurderingen av vilkårene: Om bevillingen bør inndras og for hvor lenge.

Kommunen bestemmer om bevillingen skal inndras og eventuelt for hvor lenge.

At vilkårene for å fatte vedtak om inndragning er oppfylt, betyr ikke at kommunen har plikt til å inndra bevillingen.

Kommunen *skal* utøve et skjønn.

[§ 1-8](#) andre ledd inneholder hensyn som kan rettlede bevillingsmyndighetene i den skjønnsmessige vurderingen. Disse hensynene er ikke uttømmende angitt. Også andre hensyn kan være relevante å legge vekt på, men det må ikke legges vekt på utenforliggende hensyn. *For å sikre en forutsigbar og ensartet saksbehandling anbefales det at de lokale hensynene som vektlegges, blir nedfelt i kommunens alkoholpolitiske handlingsplan.*

Inndragning, forts.

Ikke et vilkår for inndragning at det er utvist klanderverdig oppførsel. Det vil imidlertid være et moment i vurderingen.

Bevillingshavers tidligere utøvelse av bevillingen være av betydning. Særlig gjelder dette når advarsel er gitt.

NB: Ulike beviskrav etter serveringsloven og alkoholloven:

- Inndragning av serveringsbevilling: Skjerpet beviskrav, «kvalifisert overvekt»
- Inndragning av skjenkebevilling: Alminnelig sannsynlighetsovervekt.

Til slutt: Litt om habilitetsmangler

Forvaltningsloven § 6:

- Første ledd: En tjenestemann er ugild når han
  - selv er part
  - er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedadstigende linje eller søsken
  - er eller har vært gift eller forlovet eller i fosterfamilie med en part
  - verge eller fullmektig for en part
  - har ledende stilling i en part
- Annet ledd: «andre særegne forhold» som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet. Skal legges vekt på om avgjørelsen utgjør en fordel eller ulempe for ham eller noen han har nær tilknytning til.

Habilitetsmangler

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Tjenestemannen avgjør selv om han er ugild (forvaltningsloven § 8). Dersom en part ber om det og det kan skje uten nødvendig tidsspille, skal han forelegge spørsmålet for nærmeste overordnede.

I kollegiale organer tas avgjørelsen av organet selv uten at vedkommende medlem deltar.

Rt-1996-64: Kommunestyremedlem var inhabil i en skjenkebevillingssak fordi vedkommende hadde tilknytning til en tomt som grenset opp til det hotell som søkte bevilling.